
RINGERIKE
KOMMUNE

Registrering av eldre bygninger i Ringerike

Mari Solheim Sandsund og Åse Rønsen

SEFRAK-registeret

(Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge)

- Et kulturhistorisk register opprettet i årene 1975-1995
- 515.000 bygninger i landet, rundt 2500 i Ringerike
- Bygninger oppført før år 1900 (ikke komplett oversikt)
- Ikke en verneliste, men viser at bygningen *kan* ha verneverdi
- Kilde til lokal historie

Meldepliktig (oppført før 1850)

Annet SEFRAK-bygg

Ruin eller fjernet

Freda bygg

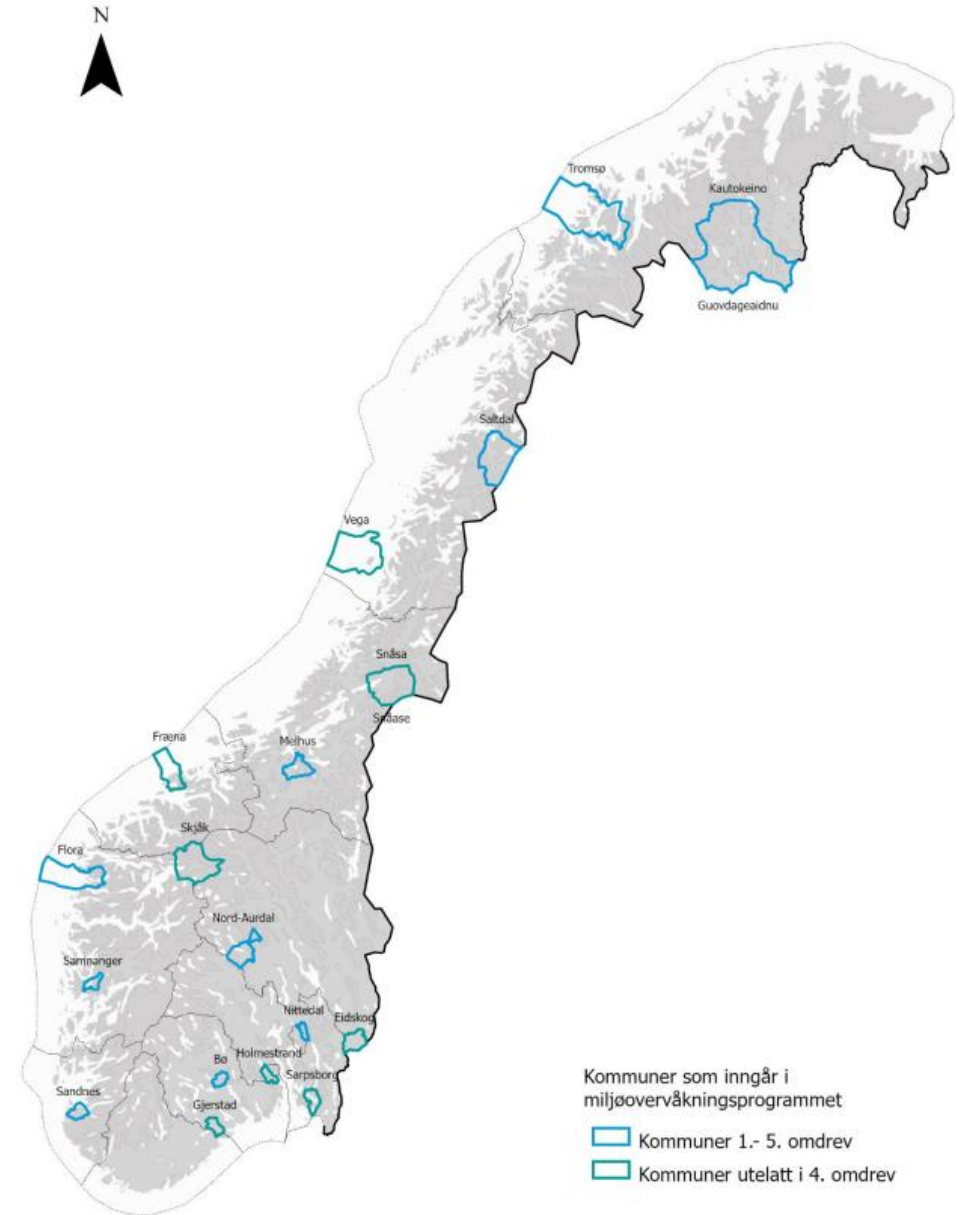
- Mange bygninger er enten forfalt, borte eller omformet
- **Vi mangler kunnskap om tilstanden til kulturminner i kommunen**
  - Rundt 40 år siden de ble registrert
  - Vedlikehold er kommunens ansvar
  - Oppdateres ikke automatisk
- Kunnskapsgrunnlag for arbeidet med kulturmiljøplan for Ringerike kommune

- Vi får:
  - oppdatert **hele SEFRAK-registeret til Ringerike**, rundt 2500 bygninger
  - en enkel verneverdi av disse bygningene som bearbeides i ettertid
  - identifisert mulige kulturmiljøer
  - en **samlerapport** med oversikt over utviklingen av tap, endring og tilstand av SEFRAK-bygninger i Ringerike

Samlerapporten

- Ringerike sammenlignes med 18 andre kommuner som har gjennomgått samme registrering
- Svar på spørsmål som:
  - Hvor raskt forsvinner eldre bygninger?
  - Hvilke bygningstyper og geografiske områder er spesielt utsatt?
  - Hva er tapsårsakene, og hva er suksessfaktorene for bygningsbevaringen?
- **Registreringen gir oss kunnskap vi mangler i dag**

Kommunene Ringerike vil sammenlignes med

Eksempel på SEFRAK-skjema

SEKRETARIATET FOR REGISTRERING AV FASTE KULTURMINNER I NORGE - SKJEMA 1 FEBRUAR 1975 (BOKMÅL)

REGISTRERING AV FASTE KULTURMINNER I NORGE
REGISTRERING AV HUS

Objekt: *Felighuis*
 Eiier (Dittel, navn, postadresse): *Valdres Folkemuseum 2900 Fagerus*
 Bruker (Dittel, navn, postadresse): *Valdres Folkemuseum 2900 Fagerus*

ARKIV-/KARTREF.

1 KORTARKIV-NUMMER: Kommunenummer Registreringskretsnummer Hus løpenummer

2 FOTOARKIV-NUMMER: Filenummer Bildenummer, laveste Bildenummer, høyeste

3 ØKONOMISK KARTVERK BLAD-BETEGNELSE: Sone Øst-vest i sonen Nord-sør Målestokk Bladnummer

4 KOORDINATER (fylles ikke ut): System Akse/sone Y = X =

LOKALISERING

5 KOMMUNE: Kommune, navn Topogr. betegnelse, navn og nummer

6 TOPOGR.BETEGNELSE: *Urdal - Aurdal*

7 MATRIKEL-BETEGNELSE: Gårdsnummer Bruksnummer Undernummer (feste- m.m.)

8 BYGNINGSNUMMER (fylles ikke ut)

9 EIENDOMMENS NAVN, DIALEKT/OFFISIelt: Dialektform *Stottebyg* Offisiell form *Stottehus*

10 EIENDOMMENS VEG-/GATEADRESSE: Veg-/gatenavn Veg-/gatenummer og -bokstav

FUNKSJON OG MILJØ

12 OPPRINNELIG FUNKSJON (FORMÅL): Lokal betegnelse på huset *Stottehus* Merknad

13 HÅVERENDE FUNKSJON (FORMÅL): Kode 1 2 3 4 Merknad *På Valdres Folkemus*

14 OPPRINNELIG SOCIAL MILJØSAMMENHENG: 1. Kongehus 2. Næringsdrivende 3. Tjenestemann Merknad *Tranerole*

15 FORHOLDET TIL ANDRE HUS: 1. Selvstendig hus 2. Del av anlegg Merknad

16 FYSISK MILJØSAMMENHENG: 1. Større tettsted 2. Mindre tettsted 3. Gårdsanlegg Merknad *Museum*

44 VERNEVERDI: EGENVERDI SOM DEL AV MILJØ Vurderingen utført av *21/9-79* *Stein Olsson*

Plass for fotografier:

Plass for planskisse (1 ruteside = 1 meter):

- Kommune og fylkeskommune har tilgang til skjemaene.
- I Kartverket sitt eiendomsregister Matrikkelen kan du finne opplysninger om SEFRAK-bygningene, og innsynsløysinga *Se eiendom* er åpen for alle.
- Du kan også finne opplysninger om SEFRAK-bygg på nettsted miljostatus.no/kart.
- Bygningene i SEFRAK-registeret er i utgangspunktet ikke tillagt spesielle restriksjoner.
- Registreringen fungerer mer som et varsel om at kommunen bør ta en vurdering av verneverdien før det evt. blir gitt tillatelse til å endre, flytte eller rive bygningen.
- Byggesak bruker skjema hyppigst.

Hva registreres?

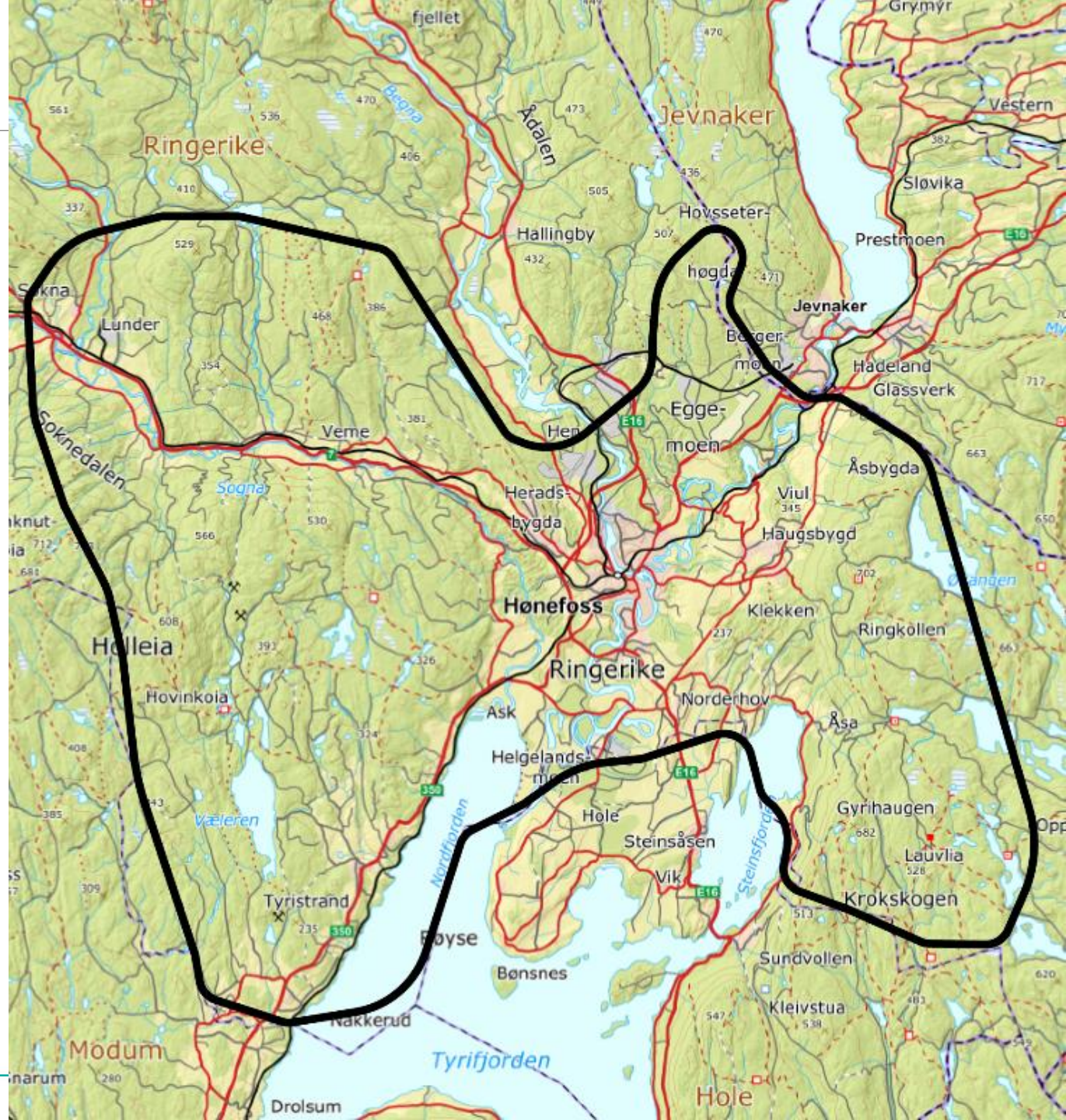
Asplan Viak i felt og registrerer i en annen kommune

- Utvendig og visuell feltkontroll av alle bygningene
- Trenger ikke å snakke med huseier, men ringer på og identifiserer seg
- Tas 3-5 utvendige bilder av bygningene som sammenlignes med den opprinnelige registreringen
- Enkel kategorisering av kulturhistorisk verneverdi
- Kartlegging av kulturmiljøer

Når og hvor registreres det?

- Både 2025 og 2026
- 2025: Uke 19 og 20 (5. – 16 mai)
- Rundt 1200 bygninger registreres i år

Hva betyr det for huseier?

- Oppdateringen av SEFRAK-registeret innebærer:
  - Ikke formelt vern
  - Ikke endring for huseier til evt. byggesøknader om endringer, rivning og lignende
- Hjelpemiddel for kommunens saksbehandling
- Kategorisering av verneverdi gir heller ikke formelt vern, men kan vektlegges i evt. byggesøknader
- Vektlegging av verneverdi vurderes fra byggesak til byggesak som før
- Videre arbeid med verneverdi og kulturmiljøer gjøres ifm. Kulturmiljøplan
  - Medvirkning sikres i planen

Informasjon ut

- Artikkel på kommunens hjemmeside
- Infobrev i postkassen til huseiere
- Innlegg på sosiale medier
- Åpen kontordag på ByLab i Hønefoss, hvis noen har spørsmål

Ringerike kommune

2. mai kl. 08:38 · 🌐

- Vi skal registrere bygg oppført før år 1900 📷
- Fra 5. mai til 16. mai skal eldre bygninger i Ringerike registreres av Asplan Viak. Dette utgjør rundt 1200 eldre bygninger i år! 🏠
- Huseier trenger ikke å være hjemme, men de som registrerer ringer på og identifiserer seg. De bærer gule vester merket "Kulturminneregistrering". Etter dette tas det 3-5 utvendige bilder fra avstand.
- Registreringen innebærer ikke vern eller endring for huseier til evt. byggesøknader. Målet er å oppdatere et eksisterende register (SEFRAK-registeret), for å gi oss bedre kunnskap om de eldre bygningene i kommunen vår.
- 📄 Les mer om registreringen på hjemmesiden vår.
- 📍 Vi ønsker også å være tilgjengelig hvis du har spørsmål om registreringen. Møt oss gjerne på ByLab i Hønefoss:
  - 8. mai kl. 11-16
  - 15. mai kl. 11-16

Kom innom for en prat - vi snakker mer enn gjerne om prosjektet! 🏠

RINGERIKE - nærmest det meste

Hvem registrerer?

- Asplan Viak
- Har utført lignende arbeid for Riksantikvaren
  - Ca. 13 000 bygninger i 17 kommuner
- Har også utført tilsvarende prosjekt i andre kommuner
  - Bærum
  - Drammen (tidl. Svelvik)

asplan
viak

RINGERIKE - nærmest det meste

Kostnaden til registreringen

- Registreringen koster 1,48 mill. kr
- Tilskudd på 300 000 kr er allerede mottatt fra fylkeskommunen og Riksantikvaren, som brukes i prosjektet
  - At vi har mottatt tilskudd viser at dette er en viktig satsning regionalt og nasjonalt. Oversikten vil vise utviklingen av tilstand, endringer og tap for verneverdige kulturminner.

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Erfaringer så langt

- Registreringene er godt i gang, og Asplan Viak møter stort sett interesserte og imøtekommende grunneier.
- Har møtt på noen gårdeiere som ikke ønsker bygningene på eiendommen fotografert.
- Kommunen har også mottatt flere henvendelse om bygninger som ved forrige registrering ikke ble tatt med, men som er oppført 1900.
- Det er både privatpersoner, BFK og Fortidsminneforeningen som har kontaktet oss.

Takk for oppmerksomheten!

RINGERIKE
KOMMUNE